

Карло
Колоди

ПИНОКИО

Превела с италијанског
Вера Бакотић-Мијушковић

■ Laguna ■

Наслов оригинала

Carlo Collodi

LE AVVENTURE DI PINOCCHIO

Copyright © овог издања 2026, ЛАГУНА

Издавачка кућа ЛАГУНА ДОО БЕОГРАД из Београда, улица Старине Новака 23/V, позива носиоца односно носиоце ауторских права (аутори или друга лица која су у складу са законом стекла ауторска права) на превод књиге ПИНОКИО аутора Карла Колодија да се јаве нашој издавачкој кући у циљу договора у вези са регулисањем свих ауторских права и обавеза. У вези са наведеним, можете да нас контактирате путем имејла redakcija@laguna.rs.

Пинокио

I

КАКО СЕ ДОГОДИЛО ДА ЈЕ МАЈСТОР ТРЕШЊА, ДРВОДЕЉА, НАШАО КОМАД ДРВЕТА КОЈИ ЈЕ ПЛАКАО И СМЕЈАО СЕ КАО ДЕТЕ

Био једном...

Један краљ!, рећи ће одмах моји мали читаоци.

Не, децо, погрешили сте. Био једном један комад дрвета.

Није то било неко скупоцено дрво, већ обична цепаница, од оних што се зими стављају у пећ или на огњиште да се наложи ватра и загреју собе.

Не знам како се то догодило, али је чињеница да је овај комад дрвета једног лепог дана доспео у радњу старог дрводеље. Име му је било Антонио, али су га сви звали мајстор Трешња, и то због носа чији је врх увек био сјајан и тамноцрвен као зрела трешња.

Чим је мајстор Трешња угледао тај комад дрвета, веома се обрадовао и, задовољно трљајући руке, промрљао полугласно:

– Ово дрво сам добио баш у прави час: направићу од њега ногу за сточић.

Што је рекао, то је и учинио. Одмах је узео оштру секиру да би ољуштио кору и отесао га, али баш кад је

први пут замахнуо, рука му остаде у ваздуху, јер зачу танки, танки гласић, који молећиво рече:

– Немој ме ударити толико јако.

Замислите само како се зачудио добри, стари мајстор Трешња!

Лутао је погледом по соби да види одакле ли долази тај гласић, али не виде никога! Погледа испод клупе – нико; завири у ормар који је увек био затворен – нико; погледа у корпусу за отпатке и струготину – опет нико; отвори врата од радње да баца поглед на улицу – опет нико! Шта ли је то онда могло да буде?

– Сад разумем – рече тада смејући се и чешући се по власуљи. – Очигледно, мени се само причинило да сам чуо онај гласић. На посао!

И поново узевши секиру, свом снагом удари по цепаници.

– Јао! Повредио си ме! – закука исти гласић.

Сада се мајстор Трешња скамени, исколачи очи од страха, зину и исплази језик до браде, тако да је личио на главу са неке фонтане.

Чим је дошао себи, проговори дршћући и муцајући од страха:

– Одакле ли је дошао тај гласић који је узвикнуо „јао“? А ипак, овде нема ни живе душе. Да случајно ова цепаница није научила да плаче и јадикује као дете? То не могу да верујем. Ово је цепаница за огњиште, као свака друга, а кад се баца у ватру, може се на њој скувати лонац пасуља... Па шта ли је онда? Да се није неко сакрио у њој? Ако се сакрио, тим горе по њега. Сад ћу га ја удесити!

И говорећи тако зграби обема рукама ону јадну цепаницу и поче њоме немилосрдно да удара о зидове.

Затим стаде да послушкује, не би ли чуо онај тужни гласић. Причека два минута – ништа; пет минута – опет ништа; десет минута – и опет ништа!

– Сад разумем – рече тада мрсећи власуљу и трудећи се да се насмеје. – Очигледно, мени се само причинило да сам чуо онај гласић који је узвикнуо „јао“! На посао!

А пошто се у њега био увукао велики страх, покуша да певуши не би ли се мало охрабрио.

У међувремену, пошто је оставио секиру на страну, узне ренде да оструже и изгладача цепаницу, али док је стругао горе-доле, зачу исти гласић који му рече смејући се:

– Престани! Голицаш ме!

Сада јадни мајстор Трешња паде као громом покошен. Кад поново отвори очи, седео је на поду.

Лице му је било избечено, па му је чак и врх носа, који је готово увек био тамноцрвен, помодрео од великог страха.

II

МАЈСТОР ТРЕШЊА ПОКЛАЊА ЦЕПАНИЦУ СВОМ ПРИЈАТЕЉУ ЂЕПЕТУ, КОЈИ ЈЕ УЗИМА ДА БИ ОД ЊЕ НАПРАВИО ЧУДЕСНОГ ЛУТКА КОЈИ ЋЕ УМЕТИ ДА ИГРА, ДА СЕ МАЧУЈЕ И ДА СЕ ПРЕВРЋЕ ПРЕКО ГЛАВЕ

Тог тренутка неко закуца на врата.

– Уђите само – рече дрводеља, немајући снаге да устане.

Тада у радњу уђе врло живахан старчић који се звао Ђепето; али деца из суседства, кад би хтела да га разбесне, звала су га Качамак, јер је његова жута власуља много личила на качамак.

Ђепето је био врло напрасит. Тешко ономе ко би га назвао качамаком. Одмах би се разбеснео и нико га није могао обуздати.

– Добар дан, мајстор Антонио – рече Ђепето. – Шта то радите на поду?

– Учим мраве да рачунају.

– Наздравље!

– Шта вас је довело мени, куме Ђепето?

– Ноге. Знате, мајстор Антонио, дошао сам да вас нешто замолим.

– Ево, стојим вам на услузи – одговори дрводеља придижући се на колена.

– Јутрос ми је пала на памет једна мисао.

– Да чујем.

– Наумио сам да направим лепог дрвеног лутка; али једног чудесног лутка, који ће умети да игра, да се мачује и да се преврће преко главе. С тим лутком намеравам да обиђем свет, да зарадим комад хлеба и чашу вина. Шта мислите о томе?

– Алал вам вера, Качамаче! – узвикну исти гласић за који се није знало одакле долази.

Чувши како га називају качамаком, кум Ђепето поцрвене од једа као палачинка и, обраћајући се дрводељи, бесно рече:

– Зашто ме вређате?

– Ко вас вређа?

– Назвали сте ме качамаком!

– Нисам ја.

– Пази, молим те, да нисам случајно ја! Тврдим да сте ви.

– Нисам!

– Јесте!

– Нисам!

– Јесте!

И падајући све више у ватру, пређоше са речи на дела и, дохвативши се, гребали су се, уједали и бацали један на другог.

Кад се завршила туча, Ђепетова жута власуља се нашла у рукама мајстор Антонија, док је проседу дрводељину власуљу Ђепето држао у зубима.

– Врати ми моју власуљу – рече мајстор Антонио.

– А ти мени врати моју, па да се помиримо.

Кад су дошли до својих власуља, два старчића сти-
снуше један другоме руку и заклеше се да ће остати
добри пријатељи до краја живота.

– Дакле, куме Ђепето – рече дрводеља у знак поми-
рења – шта сте то желели од мене?

– Хтео бих мало дрвета да направим лутка. Хоћете
ли ми га дати?

Сав задовољан, мајстор Антонио одмах пође да
узме са клупе ону цепаницу која је била узрок то-
ликом страху. Али баш кад хтеде да је преда свом
пријатељу, цепаница се јако трже, нагло исклизну
из његових руку и снажно удари у мршаве цеванице
јадног Ђепета.

– Ах! Зар с таквом љубазношћу дајете поклоне,
мајстор Антонио? Скоро сте ме осакатили.

– Кунем се да нисам ја!

– Ваљда сам ја!

– Свему је криво ово дрво...

– Знам да је криво дрво: али ви сте ми га бацили
у ноге.

– Нисам га бацио!

– Лажљивче!

– Ђепето, не вређајте ме. Иначе ћу вас назвати Ка-
чамаком!

– Магарче!

– Качамаче!

– Кљусе!

– Качамаче!

– Ружни мајмуне!

– Качамаче!

Чувши како га трећи пут назива Качамаком, Ђепето, заслепљен бесом, јурну на дрводељу и настаде прави лом.

Кад се туча завршила, мајстор Антонио је имао на носу две огреботине више, а Ђепето два дугмета мање на капуту. Пошто су се тако обрачунали, стиснуше један другом руку и закеше се да ће остати добри пријатељи читавог живота.

Затим Ђепето узме своју цепаницу и, пошто захвали мајстор Антонију, упути се кући храмљући.

III

ВРАТИВШИ СЕ КУЋИ, ЂЕПЕТО ОДМАХ ПОЧИЊЕ ДА ПРАВИ ЛУТКА И ДАЈЕ МУ ИМЕ ПИНОКИО. ПРВЕ ЛУТКОВЕ ВРАГОЛИЈЕ

Ђепето је становао у једној приземној собици која је добијала светлост са степеништа. Намештај није могао бити једноставнији: једна столица у лошем стању, неудобан кревет и сасвим расклиматан сто. На зиду удно собе видео се мали камин са упаљеном ватром; али ватра је била само насликана; над ватром је такође био насликан лонац у коме да је нешто весело кључало; из лонца је излазио облак паре, за коју би се такође рекло да је права.

Чим је ушао у кућу, Ђепето одмах узео алат и стаде да обрађује и прави свог лутка.

Које име да му наденем, помисли. Назваћу га Пинокио. То име донеће му срећу. Познавао сам једну целу њородицу Пинокија. Пинокио оцац, Пинокија мајка и Пинокији деца, и сви су добро њролазили у живоју. И најдогајији међу њима је њпросио.

Кад је пронашао име за свога лутка, поче озбиљно да ради, и одмах му направи косу, затим чело, па очи.

Пошто је направио очи, замислите колико се запрепастио кад примети да су се оне покренуле и да га гледају нетремице.

Кад виде да га та два дрвена ока гледају, Ђепето се готово увреди и рече срдито:

– Зашто ме гледате, неваљале дрвене очи?

Нико не одговори.

Затим, после очију, направи му нос. Али чим га је завршио, нос поче да расте: растао је, растао и растао, и за неколико тренутака израстао у огромну носину.

Јадни Ђепето се мучио да га скрати, али што га је више резао и скраћивао, тај дрски нос је постајао све дужи.

После носа направи му уста.

Још их није био ни завршио, а уста одмах почеше да се смеју и да му се ругају.

– Престани да се смејеш! – плану Ђепето. Али као да је говорио зиду.

– Престани да се смејеш, кад ти кажем! – повика претећим гласом.

Тада уста престадоше да се смеју, али исплазише цео језик.

Да не би прекидао свој посао, Ђепето се правио да ништа не опажа, и настави да ради.

После уста направи му браду, затим врат, па рамена, стомак, руке и шаке.

Тек што је завршио шаке, Ђепето осети да му је власуља нестала с главе. Погледа горе, и шта виде? Његова жута власуља била је у лутковим рукама.

– Пиноккио! Одмах ми врати моју власуљу!

А Пиноккио, уместо да му је врати, стави је на своју главу, и она му паде преко носа, тако да је једва дисао.

На ову дрскост и ругање Ђепето се растужи и жалости се као никад у свом животу и, окренувши се према Пинокију, рече:

– Неваљали сине. Још те нисам ни завршио а већ си почео да показујеш непоштовање према свом оцу! Не ваља то, дете моје, не ваља!

И обриса сузу.

Још је требало направити ноге и стопала.

Тек што је завршио стопала, Ђепето осети ударац у врх носа.

Тако ми и њреба!, помисли. *Требало је раније да мислим! Сада је већ касно!*

Затим узе лутка испод пазуха и стави га на под да би га научио да хода.

Пинокијеве ноге су биле укочене и није умео да се креће, а Ђепето га је водио за руку да би га научио да корача.

Кад су му се ноге навикле на кретање, Пинокио поче сам да хода и да трчи по соби; најзад, шмугнувши кроз врата, искочи на улицу и стаде да бежи.

А јадни Ђепето трчао је за њим не могавши да га стигне, јер је оно спадало Пинокио скакао као зец и, лупајући својим дрвеним стопалима по плочнику, дизао буку као двадесет пари сељачких нанула.

– Држ’те га, држ’те га! – викао је Ђепето. Али људи који су се затекли на улици, видевши дрвеног лутка како јури као тркачки коњ, заустављали су се и запањено гледали, и толико су се смејали да се то не може описати.

На крају, срећом, појави се полицајац који, чувши сву ту галаму и мислећи да је у питању неко ждребе

које се отело газди, стаде храбро насред улице раширивши ноге, решен да га заустави и да спречи још већу невољу.

Кад издалека опази полицајца који је препречио целу улицу, Пиноккио покуша да се изненадно провуче између његових ногу, али му то не пође за руком.

И не помакнувши се, полицајац га зграби за нос (била је то претерано велика носина, као створена да је хватају полицајци) и предаде га Ђепету у руке; овај је желео да му одмах, за казну, добро извуче уши. И замислите како му је било када, тражећи његове уши, није успео да их нађе! А знате ли зашто? Јер је, журећи да га што пре издеље, заборавио да му их направи.

Тада га ухвати за шију и, док су се враћали, одмахујући главом запрети му:

– Хајд'мо кући. Кад стигнемо, буди уверен да ћемо се обрачунати.

На ове речи Пиноккио се баци на земљу и не хтеде да се макне. За то време радозналци и беспосличари почеше да се заустављају и окупљају око њих.

Свако је понешто рекао.

– Јадни лутак! – говорили су једни. – Има право што неће да се врати кући! Ко зна како би га истукао овај страшни Ђепето!

А други су злобно додавали:

– Овај Ђепето изгледа као добричина! Али грубијански поступа са децом! Ако му се препусти овај јадни лутак, у стању је да га добричина раскомада!

На крају крајева толико су се заузимали да полицајац ослободи Пиноккија, а кукавног Ђепета одведе у затвор. Не нашавши тог тренутка речи да се одбрани,

Ђепето је ронио сузе и приближавајући се затвору муцао јецајући:

– Несрећни сине! Колико сам се намучио да направим од њега пристојног лутка! Тако ми и треба! Ваљало је раније мислити!

Оно што се затим догодило просто је невероватно. То ћу вам испричати у следећим главама.

IV

ПИНОКИЈЕВ ДОЖИВЉАЈ СА ЦВРЧКОМ КОЈИ ГОВОРИ. ТУ СЕ ВИДИ КАКО ЗЛА ДЕЦА НЕ ВОЛЕ ДА ИХ САВЕТУЈУ ОНИ КОЈИ СУ ИСКУСНИЈИ ОД ЊИХ

Дакле, децо, док су јадног Ђепета невиног водили у затвор, онај мангупчић Пинокио, ослободивши се канци полицајца, грабио је низбрдо преко поља да би се што пре вратио кући. У силном трку прескакао је врло високе препреке, трновите живице и јаркове пуне воде, баш као јаре или зечић кога гоне ловци.

Кад је стигао до куће, нашао је одшкринута врата.

Гурнуо их је, ушао унутра, и чим их је добро замани-далио, сео је на под, одахнувши задовољно.

Али то задовољство је кратко трајало, јер зачу како у соби неко чини:

– Кри-кри-кри!

– Ко ме то зове? – упита Пинокио уплашен.

– Ја!

Пинокио се окрену и угледа великог цврчка који се врло споро пењао уза зид.

– Реци ми, ко си ти?

– Ја сам Цврчак који говори; живим у овој соби већ преко сто година.

– Али то је сада моја соба – рече лутак – и ја те молим да сместа одеш.

– Нећу отићи одавде – одговори Цврчак – све док ти не кажем једну велику истину.

– Кажи ми је што пре.

– Тешко оној деци која се побуне против својих родитеља и ради свог хира напуштају родитељски дом! Никад им неће бити добро на овоме свету; а пре или после горко ће се кајати.

– Певај ти само до миле воље; али ја знам да ћу сутра, у зору, отићи одавде, јер ако останем, задесиће ме оно што се дешава свој деци, то јест послаће ме у школу и мораћу милом или силом да учим. А ја, да ти кажем у поверењу, немам ни мало воље да учим и више волим да трчим за лептирима, да се пењем на дрвеће и хватам птичице у гнездима.

– Јадни мој глупаче! Зар не знаш да ћеш, ако тако поступиш, бити велики магарац кад порастеш и да ће ти се сви ругати?

– Умукни, баксузе један! – повика Пинокио.

Али Цврчак, који је био стрпљив и мудар, уместо да се увреди због ове дрскости, настави истим тоном:

– Ако не волиш да идеш у школу, зашто бар не изучиш неки занат, да можеш себи поштено зарадити хлеб?

– Хоћеш ли да ти кажем? – одговори Пинокио, који је почињао да губи стрпљење. – Од свих заната на свету само један ми се заиста свиђа.

– А који је то занат?

– Да једем, да пијем, да спавам, да се проводим и лутам од јутра до мрака.

– Знај – рече Цврчак мирно као и увек – да сви они који се баве тим занатом завршавају готово увек у болници или у затвору.

– Пази се, злослутнице! Ако се наљутим, тешко теби!

– Јадни Пинокио! Баш те жалим!

– Зашто ме жалиш?

– Јер си лутак и, што је још горе, имаш дрвену главу.

На ове последње речи Пинокио скочи сав бесан и, узевши са тезге дрвени чекић, баца га на Цврчка који говори.

Можда није ни веровао да ће га погодити; али, на несрећу, погоди га баш у главу, тако да је јадни цврчак једва имао даха да изусти кри-кри-кри, а затим се укочи и остаде прилепљен на зиду.